

Gammal religion på ny mark

En kvalitativ intervjustudie om mandaeism och integration i det svenska samhället.

Av: Ilana Nahi

Handledare: Ingela Visuri

Södertörns högskola | 15 HP

Europaprogrammet med inriktning Religionsvetenskap

Religionsvetenskap C

HT 2019

SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA | STOCKHOLM
sh.se

Abstract:

Integration är ett brett och omdiskuterat ämne i det mångkulturella och mångreligiösa Sverige då landet har fått uppleva en stor invandring till landet genom åren. Denna studies ändamål var att analysera hur integrationen har sett ut för mandaérna som sökt sig till Sverige och få en djupare förståelse hur mandaérnas upplevelser och erfarenheter har sett ut. Studien baseras på en kvalitativ intervjustudie där upplevelsen av integration undersöktes i två olika grupper, den första bestående av ungdomar som kommit till Sverige i ung ålder, och den andra bestående av vuxna som kommit till Sverige i vuxen ålder. Efter intervjuerna så framgick det att informanterna strävar efter en god integrationsprocess där språk, utbildning och arbete utgör en central roll.

Nyckelord: mandaismen, minoritet, diaspora, dop, integration.

Foto: privat

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
2. Syfte och frågeställning	1
2.1 Frågeställning:.....	1
3. Bakgrund	2
3.1 Högtider och ritualer	3
3.2. Diaspora.....	3
3.3 Mandaer i Sverige.....	4
3.4 Definition av begreppet integration.....	5
4. Disposition	6
5. Metod	6
5.1 Urval	7
5.2 Genomförande.....	7
5.3 Etiska aspekter	8
6. Tidigare forskning	8
7. Teori	9
7.1 Identitetsteorin.....	9
7.1.2 Språkteorin	10
8. Resultat	11
8.1 Intervju med den yngre gruppen	11
8.2 Intervju med den äldre gruppen:.....	14
9. Analys	17
9.1 Identitetsteorin	17
9.2 Språkteori.....	18
9.3 Integration i det svenska samhället	19
10. Diskussion	21
10.1 Metoddiskussion.....	22
10.2 Framtida forskning:	23
11. Sammanfattning och slutsats:	23
12. Källförteckning:	24
13. Bilaga	25
13.1 Bilaga (1), Samtyckesformulär	25
13.2 Bilaga (2). Informerat samtycke:.....	26

13.3 Bilaga (3). Intervjumall 28

1. Inledning

Som mandaé har jag alltid behövt förklara vad mandaismen är för individer som envisas med att jämföra min religion med kristendomen och islam, istället för att se mandaismen som en enskild religion som inte tillhör eller härstammar från någon annan. Detta antagande om att mandaismen härstammar ur en annan ”större” religion har med okunskap att göra eftersom religionen är så pass liten och få har kunskap om den. Det finns med andra ord en kunskapsbrist som jag genom denna studie önskar fylla. Jag kommer i min studie att ge en överblick av religionen, vilka profeterna är och upplysa om den viktigaste ritualen, detta för att läsaren ska ha lite förkunskaper.

Huvudsyftet med denna studie är dock att undersöka vad mandaér i Sverige har för erfarenheter gällande integration. Jag önskar genom denna studie som genomförs med hjälp av gruppintervjuer få fram en övergripande bild på hur samspelet mellan individer tillhörande mandaismen och samhället ser ut. Trots att jag själv tillhör mandaismen så strävar jag efter att hålla mig neutral och kritisk för att jag ska få så uppriktiga resultat som möjligt utan att mina personliga åsikter påverkar min studie.

2. Syfte och frågeställning

Syftet med denna studie är att fylla en kunskapslucka i forskningen då det saknas studier om mandaérna och deras integration i det svenska samhället trots att de som grupp fått fotfäste i Sverige. Jag har inte kunnat hitta forskning som berör ålder som aspekt i integrationsprocessen, och speciellt inte när det handlar om en sådan liten religiös minoritet som mandaéismen i Sverige. Detta är mitt unika bidrag till forskningen och därför kommer min teoretiska referensram inbegripa uppfattningen att även ålder har betydelse för integration.

2.1 Frågeställning:

- Vilken erfarenhet har informanterna av integration i det svenska samhället?
- Vilka likheter och skillnader finns det mellan de två åldersgrupperna beträffande hur de upplever integration?

3. Bakgrund

Mandaismen är en monoteisk religion med gnostisk dualistisk prägel som talar för det goda mot det onda, ljuset mot mörkret, och andlighet mot materialism (Al-Haydar 2012:23). Al Haydar som besitter en filosofie magisterexamen i religionshistoria och religionsantropologi menar att denna dualistiska prägel har en central roll inom religionen då dessa ständiga motsägelser är framträdande i hela religionen. Mandaismen karaktäriseras ofta som den allra sista kvarlevande formen av den dualistiska, antika gnostismen (Al-Haydar 2012:13).

Dualismen är exempelvis central i skapelseteologin där man talar om två kosmos. Den första aspekten är ett andligt kosmos som utgör ljusets värld, det är där den allsmäktiga, eviga och upphöjda Guden även kallat, *Heii Rebbi* finns. *Manda Ed Heii*, som betyder "livets kunskap" är en personifikation av den mandaeiska läran. Det är han som är uppenbarare och själva uppenbarelsen framställs inom läran som den som skänker människan den frälsande kunskapen, och är den som hjälper människan återvända till ljusets värld. Den andra aspekten är ett fysiskt kosmos och utgör mörkrets värld, även kallat *Almi Ed Hushukha*, och är syndens och materians värld som är befolkat av demoner (Al-Haydar 2012:16). Den som tillhör denna religion kallas för mandaé, som betyder "insikt" och "kunskap", och mandaé kan även direkt översättas till "de som äger insikt" (Al-Haydar 2012:13).

Inom mandaismen så talar man främst om fyra profeter som gestaltar religionen (Al-Haydar 2012). Den första är Adam, enligt skapelseberättelsen är Adam den första mannen på jorden och anses vara den första monoteisten. Han var även den första att ta emot de mandaeiska budskapet som han sedan fick i uppgift att sprida vidare till mänskligheten. Adam har enligt skapelseberättelsen syndat mot gud genom att inte följa hans dödsbud. Den andra profeten är Adams son, Set, som ses som den syndfria människan då han offrade sig själv för att befria Adam från att ge sitt liv till Gud. Den tredje profeten är Sem. Sem har en central roll inom religionen för att han förde vidare den mandaeiska religionen efter den stora översvämningen (en katastrofal flod som närapå utrotade hela mandaismen). Den fjärde profeten är nog den som kännetecknar mandaismen mest, inte som grundare till religionen utan som stor utövare, Johannes Döparen. Han har en central roll inom religionen då han som treåring fick uppenbarelsen av Gud. Budskapet var att gud skulle vägleda profeten till ljusets värld och även frälsa hans kropp och själ från allt materiellt (Al-Haydar 2012:18–19).

Burkley (2002) skriver angående mandaernas härkomst och historia att man lyckats spåra mandaerna till Jordanien och Palestina, men att det än idag är oklart när mandaerna började röra sig ifrån Jordanien till vattnet i dagens Irak och Iran (Burkley 2002:3–40).

3.1 Högtider och ritualer

Dopet, även kallat för *mesbuta*, utgör grunden för den mandaeiska religionen (Al-Haydar 2012:26). Dopet har som syfte att rena människan från dess begångna synder. Denna reningsprocess skall ge människan god hälsa, fasthet, och styrka att hålla sig från onskans inverkan. Det mandaeiska dopet skiljer sig ifrån det kristna dopet på så sätt att man inte bara döper sig en gång i livet, utan dopet är en reningsprocess som man utför regelbundet genom hela livet.

Dopet bör ske i rinnande vatten, kallat *yardna* men då mandaer i Sverige inte alltid har tillgång till rinnande vatten så har många präster accepterat kranvatten som rinnande vatten och därav accepterat att dop utförs i speciella dopbassänger (Al-Haydar 2012:26). Teologen Lupieri skriver att det rinnande vattnet är det enda vattnet som anses vara levande vilket därför är centralt för mandaerna (Lupieri 2001:12–13).

3.2. Diaspora

Mandaerna har under historien utsatts för politiska och religiösa förföljelser, deporteringar och etiska diskrimineringar. Förföljelserna kan spåras långt tillbaka till tiden i Jerusalem då Johannes Döparen tillsammans med sina 365 lärjungar förföljdes och mördades. Det var under denna period som den mandaeiska skriftliga traditionen förstördes, vilket ledde till att folket tvingades fly Mesopotamien. Senare möttes de av återkommande förföljelser under det Sassanidiska riket då sassaniderna inte accepterade andra religioner än sin egen (Al-Haydar 2012:40–42).

På 600-talet levde mandaerna under den arabiska erövringen som ett minoritetsfolk, då de ansågs tillhöra en del av bokens folk (abrahamitisk tradition). Trots att de levde som skyddad minoritet så förekom även tvångskonvertering till Islam under denna period. Under 800-talet satte kalifen Al-Mamun, mandaerna inför ett ultimatum: de skulle antingen konvertera eller förintas. Under 1300-talet mördades hundratals mandaer i Sydöstra Irak av den dåvarande

muslimska härskaren. Under 1600–1700 talet kom jesuitiska och karmelitiska missionärer i kontakt med mandaerna och de var här som dem kom att missförstå dem som en kristen sekt. Detta missförstånd kom att sätta mandaerna under hårda krav på assimilering och många tvingades till omvändelse (Al-Haydar 2012:40–42; Burkley 2002:5–6).

Det var år 1782 då en iranska härskare beordrade ett massmord på mandaerna, främst riktat mot prästerskapet (Al-Haydar 2012:40–42). Byarna plundrades och brändes och resten av mandaerna tvingades konvertera till Islam. År 1831 var religionen nära på att totalt utplånas då koleraepidemi bröt ut och hela prästerskapet avled. Detta tvingade lärda lekmän att bryta den muntliga traditionen och föra religionen vidare. Dessa hot, utplånande och förföljelser fortsatte fram till 1900-talet. Det var då många mandaer kom att sekulariseras i samband med universitetsstudier, och många av dessa mandaer kom att bryta det typiska mandaeiska levnadssättet och anslöt sig till det Irakiska kommunistpartiet. När kommunisternas regeringschef mördades så flydde många mandaer utomlands för att fly Baathpartiets utrensning av kommunister, inkluderat de mandaeiska kommunisterna. Under slutet av 1900-talet till början på 2000-talet så var det främst krig i Irak som påverkade mandaerna, då kriget skedde i de mandaeiska områdena, vilket försvårade situationen för mandaerna då de bland annat inte kunde utföra sina ritualer (Al-Haydar 2012:40–42)

Detta händelseförlopp av ständiga förföljelser, utplånande och diskriminering har lett till att mandaerna idag tillhör en diaspora då ca. 80 % av alla mandaer har flytt Irak och Iran. Det finns ungefär 100 000 mandaeiska utövare spridda över hela världen, varav de flesta befinner sig i USA, Kanada, England, Holland, Tyskland, Danmark och sist men inte minst i Sverige (Al-Haydar 2012:13). Det var i samband med flyktinginvandringen från Irak och Iran de senaste årtiondena som mandaerna började röra sig mot Sverige.

3.3 Mandaer i Sverige

Strävan mot integration kan kopplas till alla dessa år där mandaerna tvingats fly på grund av hot, förföljelser, trakasserier, omvändelse och diskriminering. År 2012 befann sig uppskattningsvis 8500 mandaer utspridda i hela landet, men främst bosätter sig mandaerna i Stockholm och Sandviken för att det finns religiösa församlingslokaler i dessa områden som de besöker i samband med dop, vigselceremonier och andra religiösa tillställningar. Även fast man inte utövar alla religiösa aspekter av religionen så tillhör de flesta mandaeiska familjer

någon församling, detta för att stödja varandra men viktigast av allt; bevara sin religiösa gemenskap (Al-Haydar 2012:44)

Uppskattningsvis befann sig ungefär 4000 mandaer i Sverige år 2006, men med åren så har detta antalet ökat och allt fler mandaer har fått fotfäste i Sverige (Svanberg & Westerlund 2008:295–296). Enligt Mandaean Human Rights Grupp så bodde det uppskattningsvis 9000 mandaer i Sverige år 2015 och enligt Mandaiska Sabeiska trossamfundet (MSS) så bodde det 11 000 mandaer i Sverige år 2017 (Stockman 2017:110–114). Från Al-Haydars beräkning av mandaer i Sverige år 2012 så kan man se att antalet mandaer i Sverige ständigt ökar. Varför mandaerna har valt att bosätta sig i Sverige har först och främst att göra med Sveriges öppna migrationspolicy som rådde under 1900–2000 talet, men även att mandaerna har en god uppfattning om Sverige som ett land där det råder fred, trygghet och välfärd (Stockman 2017:113–114).

3.4 Definition av begreppet integration

Equal rights for Integrations (2014) som är en ideell religiös och politisk obunden organisation vars huvudändamål är att främja mänskliga rättigheter, integration samt mångfald beskriver begreppet integration på följande sätt:

Integration är beskrivning och resultatet av processen, resultatet av anpassningen av personer med utländsk bakgrund i deras nya hem. Samtidigt innebär integration samhället godtagande/acceptans av invandrare. Integration kräver inte att flyktingen ska avstå från sin kulturella identitet, och på detta sätt, skiljer sig från assimilering.” (Equal rights:2014)

FN:s flyktingkommissariat (2019) betonar tre specifika dimensioner som utgör en del av integrationsprocessen av individer med invandrarbakgrund i ett nytt samhälle. Den första utgörs av den juridiska processen som avser rättigheter och förmåner som är jämförbara med medborgarnas. Dessa förmåner innebär alltså att individen har tillgång till arbete, utbildning, bistånd för hälsa och välfärd, rörelsefrihet, rätten att äga egendom och familjesammanhållning. Den andra utgörs av den ekonomiska processen och avser självtillit, egenförsörjning och bidra till det ekonomiska livet i det mottagande landet. Den tredje avser den sociokulturella processen som avser anpassning oh acceptans så att flyktingen ska kunna

leva i samhället utan diskriminering, och kunna bidra till det sociala livet i det mottagande landet (Equal rights 2014).

I denna uppsats definierar jag begreppet integration som ett samspel mellan individ och samhälle, i linje med definitionen ovan. För att samhället ska upprätthållas och fungera behöver individer lära sig hur ett samhälle fungerar. Ett resultat av god integration är ett samhälle där individer från världens alla länder lever sida vid sida och kan bilda en gemenskap utan samhället påverkas av individernas olikheter. Det är viktigt att invandrare lär sig att samspela med samhället de kommer att leva i, och FN:s flyktingkommissariats (Equal rights 2014) betoning på språk, utbildning och arbete är en början till en god integrationsprocess.

4. Disposition

Efter de inledande delarna där jag presenterat mandaismen och integration, kommer jag att presentera mina intervjuvar, samt jämföra svaren jag fått mellan de olika åldersgrupperna. I min analys kommer jag tolka de svar jag fått och reflektera över dessa utifrån Franzéns (2001) teoretiska verk gällande identitet och språk. Jag kommer även använda mig av ålder som aspekt till integration. Därefter kommer jag att diskutera och knyta ihop arbetet till en slutsats som summerar mitt arbete samt ha med en metoddiskussion samt litteraturöversikt. I slutet på arbetet hittas tre bilagor som jag har använt mig av till mina intervjuer.

5. Metod

Jag har valt att använda mig av semistrukturerade gruppintervjuer för att kunna undersöka och besvara mina ställda frågeställning. Jag vill bidra med nya kunskaper om mandaismen och integration genom empiri utifrån gruppintervjuer med två olika åldersgrupper. Denna metod innebär att alla frågor är förutbestämda och ställs i samma följd till alla informanter. Monica Dalen (2008) menar att semistrukturerade intervjuer ger informanterna utrymme att fritt berätta om sina erfarenheter och att denna intervjuform är den mest använda formen. Materialet samlas in genom två gruppintervjuer. Varför just denna intervjuform är bra är för att alla informanter får chansen att besvara samma frågor och intervjuaren ställer därefter följdfrågor utifrån informantens svar, och inte utifrån det som intervjuaren vill att informanten ska berätta om.

Den första gruppintervjun riktar sig till mandaér i medelåldern som kommit till Sverige i vuxen ålder, medan den andra riktar sig till ungdomar som kommit till Sverige i ung ålder och som vuxit upp i det svenska samhället. Denna åldersskillnad bidrar med en unik aspekt av mandaérnas integration då man som mandaé inte har några ytliga attribut; det syns alltså inte på en individ att den tillhör mandaismen. Vad som dock kan komma att ha en betydelse för integrationen hos mandaérna är ålder.

Bilaga med frågor finns att läsa i slutet av studien (se bilaga 3).

5.1 Urval

Jag har valt att rikta in mig på två åldersgrupper för att undersöka om det möjligtvis föreligger en integrationsskillnad mellan dessa två grupper. Jag kommer att använda mig av exakt samma frågor till båda grupperna och sedan jämföra de olika svaren för att få reda på hur integrationen upplevts och vilka utmaningar mandaérna stött på; om de har stött på några utmaningar alls. De valda informanterna till studien är födda som mandaér, och ingår i min bekantskapskrets. Mina informanters åldersgrupp är från 19–60 år och valdes ut ur min bekantskapskrets. Jag har valt att inte intervjua någon under 16 år för att informanterna ska kunna ge sitt samtycke utan vårdnadshavarens medgivande.

Under gruppintervjuerna kommer jag att ställa allmänna frågor till de personer jag intervjuar för att de inte ska känna att intervjun blir allt för personlig och privat. Alla individers identitet hålls anonym och endast jag och gruppen kommer veta vem som har berättat vad. Jag har valt att använda mig av gruppintervjuer för att undersöka hur dessa två olika åldersgrupper upplever integration och genom att intervjua två grupper så får jag olika perspektiv på hur denna integration har upplevts. Alla individers upplevelser och erfarenheter ser såklart olika ut och detta är något som är viktigt att ha i åtanke.

5.2 Genomförande

Jag har använt mig av Dalens (2008) intervjuanvisningar. (1) välja tema och utforma en passande frågeställning, (2) välja ut informanter, (3) forma en intervjuguide med valda frågor, (4) fråga deltagarna om samtycke och genomföra intervjuerna, (5) koda och bearbeta all information, (6) tolka och analysera materialet noggrant, och (7) redovisa det viktigaste materialet som är relevant för studien (Dalen 2008:30–33).

Intervjun hölls på en söndag (som är mandaernas vilodag) på en plats som vi hade kommit överens om. Den äldre gruppen träffade jag på förmiddagen och den yngre gruppen på eftermiddagen. Intervjuerna tog cirka 1,5 timma och spelades in och därefter transkriberades.

5.3 Etiska aspekter

Dalen (2008) understryker också vikten av etiska reflexioner när man arbetar med kvalitativ intervjuforskning. Jag har använt mig av två blanketter inför min intervju. Den första blanketten är ett samtyckesformulär som förklarar studien, informanternas rättigheter, och att de när som helst kan avbryta sin medverkan utan konsekvenser. Den andra är ett samtyckesformulär som informanterna skriver under för att ge sitt samtycke (Dalen 2008:24–29). Formulären som jag har använt mig av är baserade på Etikprövningsnämndens instruktioner gällande etik och samtycke (Etikprövningsnämnden 2019).

6. Tidigare forskning

Forskning om mandaismen är begränsad. Den tidigare forskning som gjorts om mandaer har till största del varit litteraturstudier där man upplyser om vad religionen är för något, där man berättar om olika delar av traditioner, högtider och ritualer.

En av dessa forskare är Ethel Stefana Drower, hon har skrivit ett flertal böcker om mandaerna då mandaerna är ett av hennes största forskningsintressen. En av hennes böcker heter *Mandaeans of Iran and Iraq, their cults, customs, magic, legends and folklore* och gavs ut år 1937. Hennes syn är att mandaer är ett blygsamt folk som inte vill exponera sin tro och religion för främlingar, och skriver om tre centrala faktorer som utgör denna religionens essens. Det första är att det goda livet kopplas till rinnande vatten, det är i det rinnande vattnet där livet utspelar sig, där människor, djur, växter och allt liv uppstår. Detta är anledningen till varför dopet har en central roll inom religionen. I samband med det rinnande vattnet blir människan ren och alla synder tvättas bort från individen och dess själ. Det andra som kännetecknar mandaismen är ljuset och dess makt, ljuset utgör hälsa, styrka, dygd och rättvisa, det sista som utgör denna kärna av religionen är tron på att själen är odödlig, där själen har en stark relation till förfäderna och där de levande äter i själens namn (Drower 1937:100–101).

Annan forskning har gjorts om mandaérna av författaren och teologen Edmondo Lupieri och heter *The Mandaean the last gnostics* (2001). Enligt författaren är hans forskning värdefull på så sätt att den innehåller översatta mandaeiska texter och att denna samling av skrifter presenterar mandaismen andliga värld med olika stycken som innehåller mytologiska och teologiska texter samt flera sidor bestående av etiska och historiska meditationer. En annan sak som gör denna bok värdefull är kontrapositionen av mandaismen till andra religioner som judendomen, kristendomen, islam samt andra mindre religiösa grupper. Målet med boken är att ge en komplett introduktion till mandaismen. Lupieri skriver om mandaismen som ett fascinerande fenomen som har lyckats överleva från gnostismen till idag. Lupieri analyserar även hur religionen har lyckats samspela med västvärlden.

Nyare forskning har även gjorts om mandaérna av forskarna Göran Larsson, Simon Sorgenfrei och Max Stockman. I boken *Religiösa minoriteter från Mellanöstern* (2017) hittar man ett kapitel om mandaérna. Forskarna har använt sig av statistik från Mandaean Human Rights Group (MHRG) och Mandaiska Sabeiska samfundet (MSS) för att få fram siffror och information om mandaérna, och använder sig även av tidigare forskning samt intervjuer för att upplysa om denna minoritet samt mandaérnas roll i diaspora och deras bosättning i Sverige. Forskarna i denna rapport anser att det är viktigt att sprida kunskap om religiösa minoriteter eftersom dessa har varit en del av Sveriges religiösa kartas förändring genom åren, på grund av deras migration till Sverige.

7. Teori

Jag har valt att utgå ifrån följande teorier i min studie; identitetsteorin och språkteorin skriven av Franzén, Elsie C (2001). Dessa teorier är relevanta för min studie då syftet är att undersöka erfarenheter av integration som mandaér har haft i Sverige.

7.1 Identitetsteorin

Begreppet *identitet* har många definitioner. Man kan säga att en individs identitet utvecklas när individ och samhälle samspelar med varandra. Det är enligt Franzén (2001) en självklarhet att när individen bryter och byter land så bryter och byter de sitt tidigare samspel mot ett nytt samspel i det nya landet. Inom forskningen om identitet så utgör immigranter en egen grupp då dessa individer tvingas samspela med ett nytt samhälle och en helt ny grupp

som man i grund och botten inte känner någon samhörighet till (Franzén 2001:74). Franzén menar vidare att en individs identitet ständigt möts av nya samspel och interaktioner och att dessa hjälper individen att skapa sin identitet. De individer som kommer till ett främmande land i vuxen ålder förlorar per automatik de gamla samspelet och interaktionen de haft tidigare, detta beror på att individen inte längre är lika igenkänd som den var i sitt hemland (Franzén 2001:75–77).

7.1.2 Språkteorin

Språk utgör en central roll i invandrarens integration, och är en viktig del av upplevelsen. Svenska är ett litet språk och få invandrare kan språket när de kommer till Sverige. Det föreligger en felaktig tanke om att det är lätt att lära sig ett nytt språk, dock så finns det flera faktorer som påverkar invandrares språkinläring vilka Franzén (2011) uppmärksammar. Hon menar att språket har en känslomässig betydelse, då språket är ett medel för kommunikation men även en del av individens identitet. När en individ lär sig ett nytt språk och ordförrådet blir allt mindre och formuleringarna blir fel så växer även känslan av att man uttrycker sig som ett barn. Språket utgör en stor roll i invandringsupplevelsen, och invandrare tycks använda språken på olika sätt; ursprungsspråket hör till familjen och hemmet medan det svenska språket har en större koppling till samhälle, arbete och utbildning. Franzén uttrycker att motivationen finns bland invandrare att lära sig språket men att förutsättningar så som arbetslöshet är boven (Franzén 2001:38–39).

Franzéns uppmärksammar tre centrala faktorer gällande språk;

Språkligt avstånd: Avser hur långt språken ligger ifrån varandra.

Exempelvis så är danska, norska och svenska nära varandra och därför förstår man varandra mycket enklare. Ett språks konstruktion och regler tar lång tid för invandrare att lära sig om de kommer från ett land vars språk inte ligger nära svenskan (Franzén 2001:33–35).

Kulturellt avstånd: Avser språksvårigheter när språkets företeelser och fenomen inte finns i båda språken, i detta fall behöver man ge en förklaring till ordet då en direkt översättning inte finns (Franzén 2001:35).

Brytning: För en individ som lär sig ett främmande språk i vuxen ålder så kommer en brytning av kvarstå, medan barn som lär sig språket innan de hunnit nå puberteten har lättare att komma undan denna brytning. Om en individ har en stark brytning så kan det uppfattas att den inte kan språket trots att man behärskar språket korrekt (Franzén 2001:36).

Identitetsteorin och språkteorin är två skilda teorier som kommer till användning i analysen av resultaten från min studie. Jag kommer som sagt även att använda mig av ålder som analysbegrepp i denna studie då jag vill undersöka om detta har påverkan i upplevd integration. Det syns ju inte på individer tillhörande mandaismen att de tillhör någon specifik religion, såsom det syns på exempelvis kvinnliga muslimer som bär hijab eller manliga judar som bär kippa. När en individs religiösa tillhörighet syns på utsidan så kan detta påverka dess integration i ett samhälle, men hur påverkas integrationen hos dem som inte har några religiöst ytliga attribut? Jag vill även undersöka vad ungdomar har upplevt samt vad de vuxna har upplevt gällande integration utifrån deras ålder.

8. Resultat

8.1 Intervju med den yngre gruppen

Jag ställde frågan: ”Vad är integration för dig?” Alla mina informanter svarade att integration är när invandrare kommer till ett nytt land som de tänker bosätta sig i och där man ska försöka lära sig hur samhället fungerar. De lade stor vikt på att man behöver lära sig språket i första hand, därefter följer utbildning och sedan arbete. Informanten Lina var noga med att berätta att integration och assimilation inte är lika, och att många blandar ihop dessa och att detta är fel.

När jag ställde frågan ”Vilka erfarenheter av integration har du som mandaé?” Så berättade Sara om hennes uppfattning om sin religion, hon förstod inte själv inte vad hennes religion gick ut på och därav inte kunde förklara för sin omgivning, men att detta med tiden har känts lättare:

När jag var liten och precis hade kommit till Sverige som nioåring så förstod jag själv inte vad min egen religion gick ut på. Jag hade svårt att förklara min religion för mina klasskompisar och vänner och det slutade alltid med att jag bara sa att jag var kristen, men ju äldre jag blev så förstod jag att det finns folk som vet vad min religion är, och nu dem senaste åren så känns det som fler känner till oss. Det känns mycket enklare att förklara vad min religion är idag i vuxen ålder.

Informanten Dani berättar om sina erfarenheter och menar att dessa inte har påverkats på grund av att han är mandaé utan påverkats av samhällets stereotypiska bild av en invandrarkille:

Mina erfarenheter av integration har inte så mycket att göra med att jag är mandaé utan mer att jag är invandrare och ser ut så som den typiska invandrarkillen gör. Folk antar direkt att jag är muslim men när jag berättar för dem om min religion och våra traditioner så bemötts jag av negativa kommentarer, de förstår inte min religion.

Nästa fråga, som utgör en viktig del av min studie, är om mina informanter känner att de kan utöva sin religion fritt så som de själv önskar. Mina informanter var alla överens om att de absolut kan utöva sin religion som dem vill, dock beskriver de den begränsning som de själva utgör. Sara berättar exempelvis att hon inte kan så mycket om sin religion och därför blir hennes egna kunskaper en begränsning:

Samhället begränsar oss inte, jag vet att våra präster är jättevälkomnande och vill lära oss ungdomar mer om vår religion men det är vi ungdomar som inte vill eller inte har något intresse. Vi är så pass sekulära och vill bli svenskar så mycket som möjligt att våra rötter lätt glöms bort. Jag vet att det finns traditioner som vi ska följa och som jag har lärt mig genom min familj, exempelvis högtider som vi firar varje år, avstå från att äta kött på söndagar och mycket mer men jag vet inte betydelsen och varför vi gör som vi gör och om inte våra familjer lär oss så kommer vi inte lära oss själva.

Dani fortsätter vidare på det Sara säger och berättar att han själv inte är troende eller religiös men att inget hindrar han från hans religionsutövning:

Jag är varken troende eller religiös men ingen hindrar mig från att utöva min religion om jag skulle vilja göra det och även om jag inte är religiös så finns det saker som jag alltid kommer att följa, jag kommer att gifta mig med en mandaé eftersom jag anser att det är viktigt att föra vidare religionen.

Fadi berättar om en begränsning han har haft som mandaé och det är när högtider och heliga dagar inträffar under skoltid. Han berättar att det har varit svårt för honom att ta ledigt från skolan då han hade ett viktigt prov samtidigt som en stor högtid skulle inträffa. Han beskriver att hans mentor inte hade förståelse för att han behövde ledigt den dagen och menade att studierna är viktigare:

Jag har inte kunnat ta ledigt från skolan för att fira våra högtider. Jag pratade med min mentor om det en gång, men hon vägrade ge mig beviljad frånvaro för att vi skulle ha ett prov samma dag som högtiden. Jag sa till henne att det var viktigt för mig och min familj men hon tyckte att provet var ännu viktigare så jag gick inte med min familj, jag gick och skrev provet istället.

Efter att informanterna svarat på frågan gällande deras religionsutövning så gick jag vidare och ställde frågan ”Tror du att det finns en skillnad på integrationen för dem som kommit till Sverige i ung ålder än de som kommit till Sverige i vuxen ålder? Jag fick svar av Lina som beskriver skillnaden mellan åldersgrupper, som menar att hon har själv upplevt detta då hennes integration har sett annorlunda ut än hennes föräldrars:

Jag vet att integrationen har mycket med ålder att göra. Ålder spelar stor roll, det var exempelvis lättare för mig att integrera mig i samhället än för mina föräldrar för jag kom till Sverige som 5 åring och växte upp här medan det tog tid för mina föräldrar att lära sig språket och hitta jobb.

Sara fortsätter vidare på det Lina säger och berättar om skillnaden på integration mellan henne och hennes syster:

Jag håller med Lina, jag ser också denna skillnad genom mig och min syster. Hon kom till Sverige när hon redan var tonåring och nästan vuxen. Hon hade vuxit upp i ett helt annat samhälle och det tog längre tid för henne att lära sig hur samhället fungerade i Sverige för hon var så van med hur det var i Irak medan jag inte hade lika mycket svårigheter som henne för jag växte upp här i Sverige.

Fadi flikar in med en kommentar och säger att det är svårt för de äldre: ”Ja, det är svårt för de äldre att komma ut från sin trygga bubbla”

Efter att ha intervjuat den yngre målgruppen så kunde jag dra slutsatsen om att alla informanter tycks se på integration som något väldigt viktigt och som något de strävar efter. Informanten Dani berättar att han varken är troende eller religiös men att han kommer att gifta sig inom religionen då han anser att det är viktigt att föra vidare den. Jag har svårt att tolka det han säger då det är väldigt motsägelsefullt. Vart kommer detta intresse om att föra vidare en

religion som man varken tror på eller utövar? Vad innebär det enligt honom att vara mandaé? Informanternas önskan till integration syns tydligt även genom deras kunskapsbrist om deras religion, strävan till att integrera medför att informanterna delvis lämnar religionen bakom sig, istället för att lära sig om sin religion så fokuserar dem på att så snabbt som möjligt att integrera sig. Jag upplever att integrationen tycks komma i första hand och religionen i andra hand.

8.2 Intervju med den äldre gruppen:

”Vad är integration för dig?” frågade jag och informanten Adam som kom till Sverige som 36-åring berättar om sin uppfattning om integration: ”Integration för mig är att du kommer till ett nytt land och lär dig hur du ska leva med dem som redan bor där. Man måste lära sig språket, gå i skolan och sen arbeta, det är jätte viktigt”. De andra informanterna nickar och höll med. Eftersom ingen hade något att tillägga efter Adams svar så valde jag att gå vidare till nästa fråga och frågade hur integrationen har sett ut för dem som mandaér. Jasmine berättar att hennes integrationsprocess inte har påverkats på grund av att hon tillhör en religiös minoritet, men att hon uppfattas som vilken annan invandrare som helst.

Jag tror inte att min integration har påverkat mig för att jag tillhör en specifik religion, såklart att jag har behövt förklara för kollegor och vänner om min religion men då har svårigheten varit kring mina språkkunskaper och min förmåga att förklara och inte att jag är mandaé. Jag tror inte att min religion har bidragit till några för eller nackdelar när det kommer till min integration. Jag tror att folk ser mig som invandrare oavsett vad för religion jag har.

Sam berättar däremot att han har känt sig mer accepterad just för att han är mandaé eftersom hans omgivning har varit intresserad av minoritetsreligioner: ”Min erfarenhet av integration som mandaé är att jag har känt mig accepterad inom svenska samhället speciellt med tanke på att mandaeismen är en minoritetsreligion och att det finns ett intresse hos svenskar om min religion”

När jag ställde frågan om de känner att de kan utöva sin religion fritt som de önskar till den äldre gruppen så svarade informanten Adam direkt och berättade att det är annorlunda men bättre i Sverige:

Både ja och nej. Det är annorlunda här även fast mycket är bättre i Sverige. Ett stort problem är vädret då vi under nästan 6 månader inte kan döpa oss ute på grund av kylan, det har lett till att vi döper oss inomhus i bassänger. Ett annat problem som jag har mött som egenföretagare är att jag har problem att stänga min butik under högtider och heliga dagar. Kunderna har ingen förståelse till att jag arbetar ensam och behöver stänga min butik ibland. Sverige är så sekulärt att religion alltid kommer i andra hand, och att folk ibland inte har någon förståelse för att det finns religiösa individer som älskar sin religion och vill utöva den.

Jasmine berättar om sin utövning i Irak och jämför den med Sverige:

När jag bodde i Irak så döpte jag mig regelbundet, det var en underbar känsla att kunna döpa sig så ofta som vi gjorde då. Här känner jag mig begränsad med dopet, jag bor en timme ifrån närmsta församling och det är svårt att hinna med att gå och döpa sig, mina barn har bara döpt sig en gång sedan vi kom till Sverige år 2002. I Sverige så kan jag utöva min religion fritt hemma, ingen påverkar mig eller kan lägga sig i min tro. Vi mandaér måste bli bättre på att ta tag i vår religion och inte bli för lata. Det är viktigt för vi är en liten religion.

Informanten Sima som kom till Sverige som 47 åring berättar om sin syn på samhället: ”I det svenska samhället så bryr man sig inte så mycket om religion, religion har inte så mycket makt här jämfört med våra hemländer därför har vi all frihet att utöva vår religion i Sverige”. Sam berättar vidare om bristen på religiösa församlingar: ”De svårigheter jag har mött i Sverige har att göra med religiösa församlingar, vi behöver församlingar för att utföra våra traditioner och även träffa andra mandaér som bor i Sverige”

Vidare kom vi in på frågan gällande om det finns en skillnad på integration och om ålder som faktor. Den äldre gruppen tycker även att det råder en skillnad på integrationen mellan de två valda grupperna, då båda grupperna uppfattar att yngre har en lättare integrationsprocess.

Sam som kom till Sverige år 2006 som 52 åring berättar hur det skiljer sig mellan ungdomar och vuxna i integrationsprocessen:

Javisst, unga har lätt för integration eftersom de går i skolan i olika nivåer. De har enklare för att lära sig språket, hitta jobb och skaffa sig vänner. När de äldre lär sig språket får de gå på så kallad ”SFI”, där de får träffa andra människor från andra länder som inte heller kan språket och därför blir det svårt att lära sig från varandra. Utbildningen är även tidsbegränsad för de äldre. Det är även svårare för de äldre att hitta jobb och därför blir det svårare att komma in i svensk arbetsmarknad, vilket påverkar även att ha mer kunskaper inom språket och att integrera sig.

Jasmine berättar vidare på ålderskillnaden och integration:

De unga har det mycket lättare än oss, de växer upp tillsammans med alla svenska barn. Dem integrerar sig automatiskt genom att de växer upp här. Dem har alla möjligheter på deras sida, de kan utbilda sig till vad dem vill. Jag har höga förhoppningar på mina barn, dem ska utbilda sig och bli något stort. Det är svårare för oss som kommit till Sverige som vuxna, vi behöver börja om från början med allt och speciellt med språket, det tar längre tid för oss att lära oss språket, sedan måste vi hitta ett arbete, det är svårt.

Adam inflikar ”Ja, det är därför de flesta av oss är egenföretagare”.

Efter att ha intervjuat den äldre gruppen så har jag fått fram att det råder faktorer som ingen kan rå för, exempelvis att en av informanterna upplever en begränsning som egenföretagare då han inte kan stänga sin butik när högtider krockar med hans öppettider. En annan faktor som ingen kan rå för är vädret då Sverige har ett kallare klimat än i mellanöstern.

Efter de två intervjuerna så har jag fått kunskap om hur informanterna uppfattar integration och hur deras erfarenheter av integration i det svenska samhället har sett ut. Något som jag har uppmärksammat efter intervjun är att språk och utbildning/arbete tycks lyftas fram gemensamt. Informanterna talar i första hand om hur viktigt språkkunskaper är sedan utbildning och arbete, dessa tre tycks höra ihop och bilda en god integrationsprocess. De allra

flesta uppmärksammade om att deras religion inte har påverkat deras integration, de har inte bemötts annorlunda just för att dem tillhör en religiös minoritet utan dem har bemötts så som andra invandrare.

9. Analys

9.1 Identitetsteorin

Mandaismen är en sluten religion som ingen får konvertera eller gifta sig in i, och har man på något sätt lämnat religionen genom exempelvis giftermål med annan religion så kan man inte komma tillbaka (Stockman 2017). Det råder stora diskussioner om konvertering inom mandaismen idag och många, specifikt den yngre generationen, känner sig begränsade till att välja en partner inom religionens ramar. Forskare så som Stockman menar att det finns en klar förklaring som besvarar frågan gällande konvertering, det har helt enkelt med historien att göra då man under 2000 år levt under förföljelser och förtryck så har man tagit till sig olika strategier om att hålla religionen sluten och hålla den religiösa identiteten privat och anpassa sig till majoritetsgruppens religion. De hårda kraven på giftermål inom gruppen kan helt enkelt ses som ett taktiskt sätt att bevara gruppen (Stockman 2017:126–130).

Informanten Dani som inte anser sig själv vara religiös eller troende betonar ändå betydelsen av att gifta sig inom ramen för religionen för att kunna föra vidare religionen. Det är inte så ovanligt att individer som tvingats fly har en tendens att hålla fast vid sin religion och kultur, då denna skapar en trygghet hos individen. Individer som flyr till ett nytt samhälle ser sin religion ur nytt perspektiv och för vissa medför detta att man känner ännu starkare koppling till sin religion (Stockman 2017:15).

Stockman (2017) uppmärksammar också att allt fler mandaer ser ett mönster av förändring av de mandaeiska ritualerna, det förekommer att man förkortar och förenklar ritualerna då de egentligen är tidskrävande. Exempelvis brukade en vigselceremoni förr i tiden hålla på en hel dag medan den idag är endast 3–4 timmar. Något som oroar de mindre sekulära individerna som håller hårt fast vid sin religion och dess traditioner är det faktum att intresset för religionen har minskat framförallt hos den yngre generationen. Detta intresse har mycket att göra med det svenska sekulära samhällets tänk, då man helt enkelt inte värdesätter religion lika högt som man gjorde en gång i tiden. Drower skriver om det rinnande vattnet och betydelsen av dopet. Det rinnande vattnet utgör en central roll i religionens essens och därför

kan man förstå de mindre sekulära individernas oro när dop och andra heliga ritualer förkortas samt att de kan se ett mönster av ointresse gällande religionen hos den yngre generationen (Drower 1937:100–101).

Enligt Al-Haydar (2012) har mandaerna inga speciella integrationsproblem. Han menar att mandaernas syn på religion, grupp och samhälle i stort stämmer överens med den syn som förekommer i dagens svenska sekulariserade samhälle. Han skriver även och upplyser om att mandaerna oftast är högutbildade då det är traditionellt inom familjerna att man har en utbildning trots att många mandaer är skickliga guldsmeder (Al-Haydar 2012:44). Att mandaerna är högutbildade och egenföretagarna fick även jag fram efter mina intervjuer. Alla mina informanter var antingen studenter eller arbetande. Jasmine berättade exempelvis om sina höga förhoppningar om att hennes barn ska skaffa sig en hög utbildning. Adam berättar däremot att integrationen för honom har varit tuff, speciellt att lära sig hur ett främmande samhälle fungerar, det var svårt att lämna allt bakom sig och börja om på nytt. Som egenföretagare möts han av en svårighet som mandaer och det är att han inte alltid kan vara med och fira de mandaiska högtiderna just för att han inte kan stänga sin butik.

När det kommer till begränsning av utövandet av ceremonier i Sverige så är det främst vädret som utgör det största hindret. Det är under sommarhalvåret de allra flesta ceremonierna är aktiva medan man på vinterhalvåret är mer begränsad på grund av kyla (Al-Haydar 2012:44). Jasmine talar om hur det var i Irak och att hon under sin uppväxt döpt sig regelbundet men att i Sverige inte blivit lika aktuellt och att hennes barn döpt sig endast en gång sedan dem kom till Sverige. Hon kritiserar sig själv och skyller detta på lathet.

Skola och arbetsplats utgör en central roll i en individs identitetsskapande. Franzén (2001) uppmärksammar att de individer som kommit till Sverige i vuxen ålder tvingas glömma de gamla interaktionerna de haft för att ta till sig de nya interaktionerna i det nya samhället medan de unga istället växer upp i det samhället och samspelar endast med de befintliga interaktionerna. De erfarenheter mina informanter har haft av integration på skola och arbetsplats är främst den kunskapsbrist som finns om religiösa minoriteter.

9.2 Språkteori

Den allra viktigaste erfarenheten som mina informanter har delat med sig av när det kommer till deras integrationsprocess är språket. De alla belyser vikten av att lära sig språket i det samhället man bor i och menar att språket är ett viktigt verktyg som en invandrare ska bära med sig. Franzéns (2001) språk teori stämmer överens med informanternas upplevelse av språk, som Franzén skriver så utgör språket olika funktioner beroende på när språket används; hemmet, utbildning och arbete. De invandrare ser på språket som ett viktigt verktyg att ha med sig. Modersmålet, som i informanternas fall har varit arabiska använts till största delen hemma eller när man är i kontakt med andra mandaér medan det svenska språket används i samspelet med samhället exempelvis i skolan eller på arbetsplatsen. Franzén belyser att språket är ett medel för kommunikation och där det kan uppstå frustration och osäkerhet hos invandraren om han eller hon känner att de inte kan uttrycka sig. Jag känner att denna frustration och osäkerhet är något som mina informanter känner till mycket väl och det är just därför som de är så måna om att lära sig språket.

9.3 Integration i det svenska samhället

Något annat som tyck ha spelat roll i integrationsprocessen är ålder, då jag utifrån intervjuerna fått fram att åldern har en betydelse för informanternas erfarenheter, dem upplever att det föreligger en skillnad på hur integrationsprocessen har sett ut; unga har det lättare än vuxna att integrera sig. Utifrån Franzéns identitetsteori så förklaras och förstås de yngres integrationsprocess, då dem har det lättare att samspele med samhället då de växer upp i samhället medan de äldres integrationsprocess anses vara lite svårare då man som vuxen förlorar alla sina tidigare samspel med ursprungslandet och mötts av nya interaktioner som de behöver ta till sig, interaktioner som man som fullvuxen troligtvis inte känner någon samhörighet till.

När mina informanter talade om integration så var utbildning något som de nämnde och betonade vikten av. Informanterna Fadi och Sara berättar om sina erfarenheter i skolan. Sara berättar att det var svårt för henne att förklara sin religion för andra och istället sa att hon var kristen för att slippa förklara. Hon berättar att hon ofta kände sig utanför då hon inte kände många andra som tillhörde samma religion som henne. Fadi berättar om sin erfarenhet av sin mentor som inte hade någon förståelse till hans religion och menade att skolan är viktigare. Detta gjorde att Fadi inte firade sin religiösa högtid och gick till skolan för att skriva provet istället. Men vad händer när dessa samspel står i vägen för en persons religionsutövning?

Händelsen med Fadi och hans mentor gjorde så att han valde bort religion och valde skola istället. Hur bidrar denna händelse till Fadis identitet och relationen till sin religion?

Jag ser på händelsen med Fadi och hans mentor som något problematiskt. Eftersom de religiösa högtiderna inte infaller under de kristna röda dagarna så innebär det att mandaér har svårt att ta ledigt från skola och arbete. Jag anser att folk behöver vara mer öppensinnade och förstående när det kommer till något så personligt som religion, och i detta fall så tycker jag att Fadis mentor gjorde fel oavsett hur viktig skolan är.

Dani berättar om sin erfarenhet av integration och menar denna inte har med religionen att göra för det syns inte på utsidan att han tillhör mandaismen. Hans erfarenheter handlar mer om att han är invandrare och att hans arbetskollegor direkt antog att han är muslim. Hans kollegor förstår inte heller när han berättar för dem att han ska gifta sig med en från samma religion.

Informanterna Sam och Jasmine berättar om deras personliga integrationsprocess och berättar att de känner att de har haft det svårare att integrera sig då dem kommit till Sverige i vuxen ålder. Jasmine berättar om sin upplevelse av denna svårighet och menar att när man kommer som vuxen så måste man lära sig allting från början i jämförelse till att man växer upp i Sverige tillsammans med andra svenska barn. Franzén har en förklaring på svårigheten som de vuxna stöter på, och det har att göra med att när man som vuxen kommer till ett nytt land så förlorar man alla sina gamla interaktioner man hade i ursprungslandet, man är inte lika igenkänd och man tvingas lära sig allt på nytt och ta sig an nya samspel i det nya samhället. Franzén förklarar vidare på denna identitetsteori och menar att man som immigrant ständigt möts av nya samspel i samhället man lever i, och teologen Lupieri analyserar mandaérnas samspel med västvärlden och jämför mandaérna med andra religioner, i hans forskning så framgår det tydligt att ha är fascinerad över hur denna religiösa grupp har lyckats överleva från dåtid till nutid (Lupieri 2001:175–260), och att mandaérna har lyckats överleva kanske möjligtvis har att göra med deras sträva till integration, då dem ständigt har levt under förföljelser och tvingats förflytta sig och därav att de försöker smälta in i de samhällen de förflyttar sig till? kan detta i sådana fall vara ännu ett taktiskt beslut för att bevara gruppens gemensamma identitet?

Det är utifrån dessa teorier som vi kan förstå informanternas erfarenheter av integration och deras uppfattning om deras egen religion i det svenska samhället. Så hur har deras erfarenheter sett ut, och vad har de påverkats av, är det religionen i sig eller är det samhället?

10. Diskussion

Det framgår i denna studie att informanternas erfarenheter av religion inte har påverkats nämnvärt av mandaismen utan mer på samhällets syn på invandrare och brist på kunskap. De flesta svenskar har inte ens kunskap om att det finns en religion som heter mandaeism och därför placeras mandaerna i andra religiösa fack, som exempelvis kristen och muslimsk invandrare. Varför denna studie är samhällsrelevant är just för att det föreligger en kunskapsbrist i samhället gällande religiösa minoriteter från Mellanöstern, men som går att fylla genom att man uppmärksammar minoritetsreligioner så som exempelvis Sorgenfrei, Larsson och Stockman (2017) har gjort. Dessa forskare skriver om mandaerna i syfte att sprida kunskap om dem och menar att mandaerna är ett folk som haft betydelse för Sveriges religiösa karta då denna folkgrupp genom migration har sökt sig till Sverige och blivit en del av samhället.

Det jag även har fått fram är att mandaernas upplevda integration inte verkar ha påverkats utifrån deras religiösa tillhörighet, främst på grund av att man som mandaé inte har några religiösa yttre attribut vilket i princip gör det omöjligt att avgöra hur deras erfarenhet av integration har bemötts av samhället runt omkring dem som exempelvis hijab bärare kan bemötas. Att mandaerna inte har några religiösa kännetecken kanske är en fördel, eftersom de smälter in i samhället och inte sticker lika mycket. Som mandaé själv har även jag fått uppleva detta då folk i min omgivning misstagit mig från att vara muslim och kristen. Av mina egna erfarenheter så har jag lärt mig att man inte kan göra något mer än att försöka upplysa och berätta vilken religion man tillhör.

Det som informanterna dock upplyste om var att de uppfattas som vilken annan invandrare som helst i samhället. Vad detta innebär och kan ha för fördelar och nackdelar är en helt annan frågeställning än just den jag försöker besvara.

Förutom tillgänglig forskning om mandaerna på svenska så är det minst lika viktigt att mandaerna själva sprider kunskap om sin religion genom att prata med sin omgivning. På så sätt är man en del av lösningen, alltså den kunskapsbrist som föreligger i samhället om mandaér. Föräldrarnas funktion tycks spela en stor roll när det kommer till kunskap och

spridning av denna. Jag fick genom min intervjuförståelse för att båda grupperna ansåg att det var viktigt att de ständigt lär sig om sin religion och att man på lättast sätt gör detta genom sin familj, nästan så att skyldigheten ligger på föräldrarna att föra vidare religionen och traditionen till den yngre generationen så att denna inte helt glöms bort i ett sekulärt samhälle som Sverige. I intervjuerna med informanterna framkommer även att språk, skola och arbetsplats är de tre viktigaste delarna för en god integration. Informanterna betonade att det är dessa tre faktorer som bidrar till att individen känner samhörighet till samhället de lever i. Jag vill ännu en gång upprepa att de resultaten jag har fått fram endast speglar de åtta informanternas erfarenheter av integration, deras erfarenheter talar inte för en hel minoritets erfarenheter.

Dessa resultat är samhällsrelevanta på så sätt att de belyser hur både individ och samhälle behöver samspela och se till att dessa faktorer lyckas, exempelvis behövs resurser för att invandrare ska kunna lära sig språket för att sedan kunna utbilda sig och arbeta, men det är även viktigt att individer på egen hand anstränger sig för att nå en god integration i samhället de ska leva i.

Några frågor har dykt upp under tiden som jag har skrivit studien. Hur kan man på bästa sätt sprida kunskap om mandaerna? Är det verkligen genom att mandaerna själva berättar om sig själva, eller att mer litteratur/forskning skrivs? Kommer det någonsin finnas utrymme att undervisa om mandaerna på religionskunskapen under skolgången? Och om man tillslut lyckas sprida kunskap om mandaerna i landet, vad skulle detta i sådana fall innebära för denna minoritet och dess integration?

10.1 Metoddiskussion

Jag upplever att jag har kunnat besvara min frågeställning på bästa möjliga sätt utifrån valda metod. Det finns självklart fördelar och nackdelar med metoden. Det som har varit fördelen med metoden var att resultaten som framkom efter de två gruppintervjuerna har kunnat ge oss en övergripande bild av hur integration kan upplevas som mandaé i Sverige. Dock så kan man inte dra en slutsats om att alla mandaers erfarenhet av integration har sett ut på detta sätt. Det är inte heller alla som vågar tala inför grupp om sina personliga erfarenheter.

För att kunna förbättra användningen av den valda metoden så hade jag till nästa studie försökt hålla i intervjuer med större grupper, eller fler intervjuer kombinerat med enkäter så

att informanterna kan skriva ner känsliga och privata erfarenheter som de kanske inte känner sig bekväma att prata om öppet.

Om jag istället för gruppintervjuer hade använt mig av enkäter bestående av korta frågor som berör religion, integration, sekularism osv så hade jag kunnat nå ut till många fler mandaér och därav fått kunnat samla in betydligt fler svar. Då hade man kunnat sammanställa alla resultat och presenterat resultaten i diagram. Dessa åtta informanters erfarenheter av integration utgör inte en hel minoritets erfarenhet dock så känner jag efter att ha genomfört gruppintervjuerna att jag har kunnat få ut väldigt ärliga och öppna svar av informanterna då dem kunde tala om sina erfarenheter fritt. Jag känner att genom intervjuer så kan man få ut längre och mer specifika svar av informanterna än enkäter då det finns risk att informanterna bara kryssar in eller svarar med enstaka ord.

10.2 Framtida forskning:

Efter min undersökning och de resultaten jag har fått fram så ser jag stora möjligheter till vidare forskning kring mandaérna som folk, men även om deras religion och traditioner. Något jag vill uppmärksamma är bristen på litteratur på svenska om mandaérna, om litteratur fanns på det språket som dagens mandaéiska ungdomar pratar och läser, vilket är svenska i detta fall, så skulle det möjligtvis underlätta för dem genom att förstå sin egna religion samt kan hänvisa till svensk litteratur till sin omgivning om ungdomarna känner att de inte kan eller vet hur dem ska förklara eller beskriva sin religion.

Jag ser även möjlighet till framtida forskning gällande mandaérnas integration i det svenska samhället.

11. Sammanfattning och slutsats:

Syftet med denna studie har varit att studera hur mandaér upplevt integration i det svenska samhället samt vad deras ålder har haft för roll i integrationsprocessen. Jag har genomfört en kvalitativ undersökning och använt mig av identitetsteorin och språketeorin av Franzén (2001) för att besvara mina frågeställningar.

Resultat visar att informanternas erfarenheter av integration har varit goda och informanterna ser på integration som något viktigt. Mina informanters erfarenhet av integration ser olika ut vilket verkar ha att göra med bland annat deras identitet, ålder, språk, utbildning och arbete, därav kan man inte dra en generaliserande slutsats som belyser integration brett. Kanske något om detta att religionen inte syns utanpå? Trots att informanterna lever i ett sekulärt samhälle

som Sverige och ständigt strävar efter att integrera sig så uppmärksammade de betydelsen av sin mandaéiska tillhörighet. Alla informanter tycks hålla fast vid sina mandaéiska rötter trots att vissa beskriver sig som mer sekulära än andra.

12. Källförteckning:

Al-Haydar, D. (2012) *Mandeismen de sista gnostikerna Johannes döparens lärjungar*. Nya Doxa.

Buckley, J J. (2002), *The Mandaean*. Oxford University Press: Oxford, GB.

Dalen, M. (2008) *Intervju som metod*. Gleerups Utbildning AB.

Drower, E.S. (1936), *The Mandaean of Iraq and Iran*. Oxford University Press: Oxford, GB.

Etikprövningsmyndigheten. Vad säger lagen?

<https://etikprovningmyndigheten.se/for-forskare/vad-sager-lagen>

Franzén, E C. (2001) *Att bryta upp och byta land*. Natur Kultur Akademisk.

Larsson, G, Sorgenfrei, S, Stockman, M. (2017) *Religiösa minoriteter från Mellanöstern*.

Myndigheten för stöd till trossamfund, Stockholm.

<https://www.myndighetensst.se/download/18.457bad0515f1c30d5b62c7c8/1508243249324/>

[MENA_låguppl_inledning.pdf](#)

Lika rättigheter för integration. (2014) ”Vad är integration?” <http://equalrights.se/vad-ar-integration/>

Lupieri, E. (2001) *The Mandaean the last gnostics*. William. B. Eerdmans Publishing Company Grand Rapids, Michigan/ Cambridge, U.K.

Svanberg I. & Westerlund, D. (2008) *Religion i Sverige*. Dialogos: Stockholm.

13. Bilaga

13.1 Bilaga (1), Samtyckesformulär

Jag har fyllt 16 år och samtycker till att delta i forskningsstudien som genomförs av Ilana Nahi.

Jag har blivit informerad om studiens syfte och har fått möjlighet att ställa frågor och få svar om studien. Efter betänketid har jag bestämt mig för att jag vill delta.

Datum: _____

Ort: _____

Deltagarens underskrift: _____

Namnförtydligande: _____

*Ditt deltagande i undersökningen är helt frivilligt.
Du kan när som helst avbryta ditt deltagande utan närmare motivering.
Det ger inga konsekvenser att avbryta sitt deltagande.*

13.2 Bilaga (2). Informerat samtycke:

Forskningsstudie om religion, minoriteter och integration.

Bakgrund och syfte

Målet med den här studien är att undersöka vad ungdomar respektive vuxna, tillhörande mandaismen har haft för erfarenhet av integration i det svenska samhället. I studien ingår även en introduktion om mandaismen som religion, detta för att läsaren ska få kunskap om religionen.

Förfrågan om deltagande

Denna information ges till dig för att du passar in i målgruppen för den här studien och du bjuds därför in att bli deltagare. Gå igenom informationen noggrant innan du godkänner att du vill delta. Om du har frågor kan du ställa dem till Ilana Nahi som är religionsvetenskap student och den som genomför studien.

Ilana Nahi nås på: ilana01.nahi@student.sh.se

Hur går studien till?

Intervjuer

Jag kommer att bjuda in totalt 8 informanter till gruppintervju. Grupperna kommer delas in i två. Den första gruppen kommer bestå av 4 ungdomar som kommit till Sverige i ung ålder och den andra gruppen kommer bestå av 4 vuxna som kommit till Sverige i vuxen ålder. Intervjuerna kommer att ske på en plats som jag tillsammans med mina informanter kommer överens om. Intervjuerna kommer att vara ungefär 1–1,5 timma.

Presentation av resultatet

När intervjuerna är genomförda kommer Ilana att analysera alla svar för att förstå mer om hur ungdomarna respektive de vuxnas erfarenheter av integration har sett ut. Resultatet kommer därefter att presenteras i studien.

Eventuella risker och fördelar

Det är viktigt att alla som väljer att delta i studien känner sig trygga med att tala om sin erfarenhet om integration. Frågorna Ilana Nahi kommer att ställa är allmänna och till största del opersonliga. Man ska bara berätta om sådant som man vill tala om, och man kan låta bli att svara på frågor om man inte vill. Man kan när som helst avbryta sitt deltagande.

Hantering av data och sekretess

Ilana Nahi har tystnadsplikt. Det innebär att:

- Hon får inte avslöja vilka som deltar i studien.
- Hon får inte avslöja vem som berättat vad i intervjuerna.
- Alla deltagare kommer att få ett påhittat namn (eller en kod) som används när resultaten redovisas, för att ingen ska kunna lista ut vem deltagaren är.
- Även namn på platser och orter kommer att bytas ut.

- Dina svar och dina resultat kommer att behandlas så att obehöriga inte kan ta del av dem.

Ytterst ansvarig för att dessa uppgifter skyddas är Södertörns högskola.

Hur får jag information om studiens resultat?

Informanterna i studien kan be att få läsa färdiga studien efter att den publicerats.

Frivillighet

Deltagande i forskningsprojektet är frivilligt och man när som helst, utan särskild förklaring, avbryta sitt deltagande. Att avsluta sitt deltagande ger inga som helst konsekvenser för dig.

Du kan antingen berätta för Ilana Nahi om du vill avsluta deltagandet eller skicka ett e-mail: ilana01.nahi@student.sh.se

Ansvariga personer

Den som är ansvarig för att genomföra studien är Ilana Nahi. Hon nås enklast via e-mail: ilana01.nahi@student.sh.se

Vänligen,
Ilana Nahi

13.3 Bilaga (3). Intervjumall

Frågorna jag har använt mig av i min kvalitativa undersökning:

- När kom du till Sverige?
- Vad är integration för dig?
- Hur skulle du beskriva din integration i det svenska samhället?
- Vilka erfarenheter av integration har du som mandaé?
- Känner du att du kan utöva din religion fritt som du själv önskar?
- Är det viktigt att integrera sig i samhället man bor i enligt dig?
- Tror du att det finns en skillnad på integrationen för dem som kommit till Sverige i ung ålder än dem som kommit till Sverige i vuxen ålder?
- Tror du att din mandaeiska tro har haft någon påverkan på din integration?
- Osynliga lagar- vilka följer du?